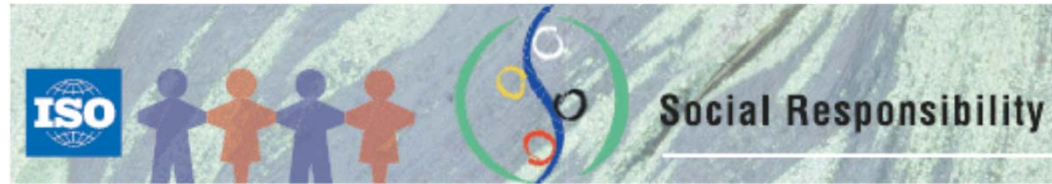

SFSedu.fi

OPPILAITOSPORTAALI

Yhteiskuntavastuun standardi

SFS-ISO 26000

Kalvosarja oppilaitoksille
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
2011

Tervetuloa luentoaineiston käyttäjäksi!

Tämän luentoaineiston on laatinut Laila Törnroos Eltekon Oy:stä. Kalvosarja on tuotettu SFS:n projektirahoituksella.

Aineisto on suunnattu ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opettajille ja opiskelijoille. Kalvosarja esittelee yhteiskuntavastuustandardin SFS-ISO 26000, sen käyttömahdollisuuksia ja yhteyksiä muihin alan keskeisiin julkaisuihin. Tavoitteena on tukea SFS-ISO 26000 -standardin sisällyttämistä yhteiskuntavastuuta käsitteleviin opetussuunnitelmiin ja kurssien sisältöön.

Tässä kalvosarjassa ei käsitellä standardia yksityiskohtaisesti, vaan yleisen johdanto-osan jälkeen esitellään sen keskeinen sisältö ja pääkohdat.

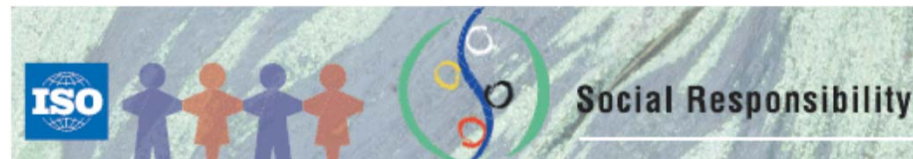
Aineiston käyttö ja tekijänoikeudet

- Tämän luentoaineiston tekijänoikeudet omistaa Suomen Standardisoimisliitto SFS ry.
- Esitystä saa vapaasti käyttää opetustarkoituksiin ja sitä saa tarvittaessa muokata. Aineistoa lainattaessa lähde tulee mainita.
- Aineiston käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.
- Tämä materiaali on päivitetty viimeksi 23.11.2011.

Esityksen sisältö

1. Yleistä yhteiskuntavastuusta
2. Mikä on SFS-ISO 26000 -standardi?
3. SFS-ISO 26000 -standardin sisältö
 - 3.1 Yhteiskuntavastuun periaatteet
 - 3.2 Yhteiskuntavastuun ydinaiheet ja kysymykset
 - 3.3 Yhteiskuntavastuun sisällyttäminen organisaatioon
4. Lisätietoja

1. Yleistä yhteiskuntavastuusta

Yhteiskuntavastuu

Yhteiskuntavastuu on vastuuta organisaation toiminnan vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan.

- Yhteiskuntavastuu käsittää ympäristöä, taloutta sekä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä.
- Yhteiskuntavastuu on sisällytetty osaksi koko organisaation toimintaa, sitä noudatetaan organisaation suhteissa muihin tahoihin ja se ottaa huomioon sidosryhmien intressit.
- Vastuullinen organisaatio ylittää lainsäädännön minimivaatimukset.

Yhteiskuntavastuun määritelmä

SFS-ISO 26000 määrittää yhteiskuntavastuuta näin:

Organisaation vastuu sen päätösten ja toimintojen vaikutuksista yhteiskuntaan ja ympäristöön, ja tästä vastuusta huolehtiminen noudattaen avointa ja eettistä toimintaa,

- joka edistää kestävästä kehitystä sekä terveyttä ja yhteiskunnan hyvinvointia
- jossa otetaan huomioon sidosryhmien odotukset
- joka noudattaa soveltuvia lakeja ja on kansainvälisten toimintasääntöjen mukaista
- joka on sisällytetty koko organisaation toimintaan ja jota toteutetaan sen suhteissa muihin tahoihin.

HUOM. 1 Toiminta sisältää tuotteet, palvelut ja prosessit.

HUOM. 2 Suhteilla viitataan organisaation toimintaan sen vaikutuspiirissä.

Kestävä kehitys

Yhteiskuntavastuullisen toiminnan päämääränä on kestävän kehityksen edistäminen. Vastuullinen toiminta on organisaation tapa vastata kestävän kehityksen haasteeseen.

Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken väestön tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.

Our Common Future, Yhteinen tulevaisuutemme, 1987, Ympäristön ja kehityksen maailmankomissio, YK, Brundtland

Kestävän kehityksen tavoitteena on kestävyys koko yhteiskunnan ja planeetan kannalta. Kestävä kulutus, resurssien kestävä käyttö ja kestävät elinkeinot ovat olennaisia organisaatioiden kannalta ja liittyvät koko yhteiskunnan kestävyYTEEN.

Yhteiskuntavastuu kohdistuu organisaatioon ja sen vastuuta yhteiskunnalle ja ympäristölle.

Yhteiskuntavastuun hyödyt

Yhteiskuntavastuu vaikuttaa organisaation

- kilpailuetuun
- maineeseen
- mahdollisuuksiin houkutella työntekijöitä tai jäseniä, asiakkaita tai käyttäjiä ja saada heidät pysymään
- työntekijöiden motivaation, sitoutumisen ja tuottavuuden ylläpitämiseen
- sijoittajien, omistajien, lahjoittajien, tukijoiden ja rahoittajien kantoihin
- organisaation suhteisiin yritysten, julkisen hallinnon, median, toimittajien, kumppanien, asiakkaiden ja sen toimintaympäristönä olevan yhteisön kanssa.

Yhteiskuntavastuun ohjeistuksia

Tarjolla on suuri määrä yhteiskuntavastuun eri aloitteita, dokumentteja, normeja ja ohjeistuksia.

YK ja ILO ovat julkaisseet laajan valikoiman vastuullisuutteen liittyviä ohjeistuksia ja julistuksia. Organisaation vastuullinen toiminta tulisi vähimmillään perustua seuraaviin julistuksiin:

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
- ILO:n työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus
- YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskeva julistus
- YK:n korruption vastainen yleissopimus.

Esimerkkejä muista yhteiskuntavastuun aloitteista

- YK:n Global Compact
- OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille (Guidelines for Multinational Enterprises)
- ICC Elinkeinoelämän peruskirja kestävän kehityksen aikaansamiseksi (Business Charter for Sustainable Development)
- SA 8000, Social Accountability
- Kansallisia yhteiskuntavastuun standardeja
- Global Reporting Initiative, GRI.

Miksi ISO 26000?

ISO 26000 ei ole tarkoitettu korvaamaan muita yhteiskuntavastuuseen liittyviä asiakirjoja ja hankkeita vaan täydentämään niitä.

EU komissio ehdottaa eräänä vaihtoehtona ISO 26000 -standardin käyttöä yhteiskuntavastuun kehittämiseen

The Commission invites:

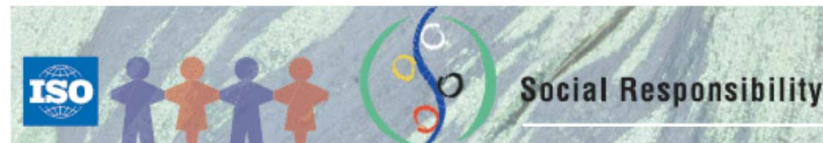
All large European enterprises to make a commitment by 2014 to take account of at least one of the following sets of principles and guidelines when developing their approach to CSR: the UN Global Compact, the OECD Guidelines for Multinational Enterprises, or the ISO 26000 Guidance Standard on Social Responsibility.

A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility,

http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/_getdocument.cfm?doc_id=7010

2. Mikä on ISO 26000?

SFS-ISO 26000 Yhteiskuntavastuuopas
ISO 26000 Guidance on social responsibility

SFS-ISO 26000 -standardi

- ISO 26000 *Guidance on social responsibility* on kansainvälisen standardisointijärjestön ISO:n laatima standardi, joka käsittelee yhteiskuntavastuuta.
- Suomessa se on vahvistettu kansalliseksi standardiksi SFS-ISO 26000 *Yhteiskuntavastuuopas*.
- Standardi esittää kansainvälisen käsityksen siitä, mitä yhteiskuntavastuu tarkoittaa ja mitä yhteiskuntavastuukysymyksiä organisaatioiden tulisi käsitellä.

Miksi käyttää ISO 26000 -standardia?

Kun organisaatio päättää sisällyttää yhteiskuntavastuu organisaatioon, on tarkoituksenmukaista tehdä tämä työ jonkin tunnetun standardin tai normin ohjeita noudattaen, koska

- standardit luovat yhteisen kielen ja yhteiset toimintatavat
- muut tahot pystyvät tarkemmin arvioimaan vastuullisuustyön tasoa ja periaatteita
- kommunikaatio ja viestintä sujuvat paremmin
- organisaation eri osa-alueiden, kuten toimitusketjun, vastuullisuuden hallinta helpottuu, sillä on helpompi viitata standardiin kuin selittää yhteiskuntavastuun työn eri elementtejä
- standardin sisältämät ohjeet ovat käyttökelpoisia kaikkialla maailmassa.

Miten standardia voidaan käyttää

Standardi on laaja (n. 100 sivua) ja se sopii sekä vasta-alkajille että kokeneemmillekin. Standardia voidaan käyttää

- oppaana yhteiskuntavastuun sisällyttämisessä organisaatioon
- yhteiskuntavastuun jatkuvan parantamisen työkaluna
- yhteiskuntavastuun ohjeistuksen referenssidokumenttina
- käsikirjana ja opintomateriaalina.

Standardin soveltamisala (1/2)

ISO 26000 on tehokas yhteiskuntavastuutyökalu, joka auttaa organisaatioita siirtymään hyvistä aikomuksista hyviin tekoihin.

Standardi on

- tarkoitettu hyödyttämään kaikentyyppisiä yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin organisaatioita riippumatta siitä, ovatko ne suuria vai pieniä ja toimivatko ne kehittyneissä vai kehittyvissä maissa.
- suositusluontoinen eikä sisällä vaatimuksia.

Standardin soveltamisala (2/2)

Mitä ISO 26000 ei ole:

- ei ole hallintajärjestelmästandardi (vrt. esim. ISO 9001 ja ISO 14001 jotka ovat hallintajärjestelmästandardeja)
- ei sovellu käytettäväksi sertifiointissa
- ei sovellu käytettäväksi lainsäädännöissä tai sopimuksissa
- ei ole tarkoitus luoda kaupan esteitä.

Miten standardi laadittiin

Keskustelut alkoivat ISOssa 2001.

Standardin laadinta alkoi v. 2005.

Standardi julkaistiin 1.11.2011.

SFS:n tekninen komitea TK 117 Yhteiskuntavastuukomitea esitti Suomen kannanotot ISOon.

Mukana oli asiantuntijoita 99 maasta ja 42 organisaatiota kehittämässä standardia, edustettuina mm. ILO, ICC, OECD, YK:n Global Compact ja GRI.

Kansainvälisissä kokouksissa oli mukana runsaat 400 asiantuntijaa + tarkkailijaa.

Ainutlaatuinen ISO-prosessi

Standardi laadittiin yhteistyössä monien sidosryhmien kanssa.
Asiantuntijat edustivat kuutta eri sidosryhmää:

- kuluttajat (consumers)
- julkinen hallinto (government)
- teollisuus (industry)
- työntekijäjärjestöt (labour)
- kansalaisjärjestöt (non-governmental organizations, NGOs)
- palvelu- ja tukisektori, tutkimus ja muut ryhmät (service, support, research and others, SSRO).

Koko maailman standardi

Työryhmien muodostamisessa otettiin erityisesti huomioon tasapainon saavuttaminen

- kehittyneiden ja kehittyvien maiden sekä
- eri sukupuolten edustajien välillä.

Johtajuus yhteistyössä:

- [SIS](#), Swedish Standards Institute
- [ABNT](#), Brazilian Association of Technical Standards.

ISO 26000 on konsensusdokumentti

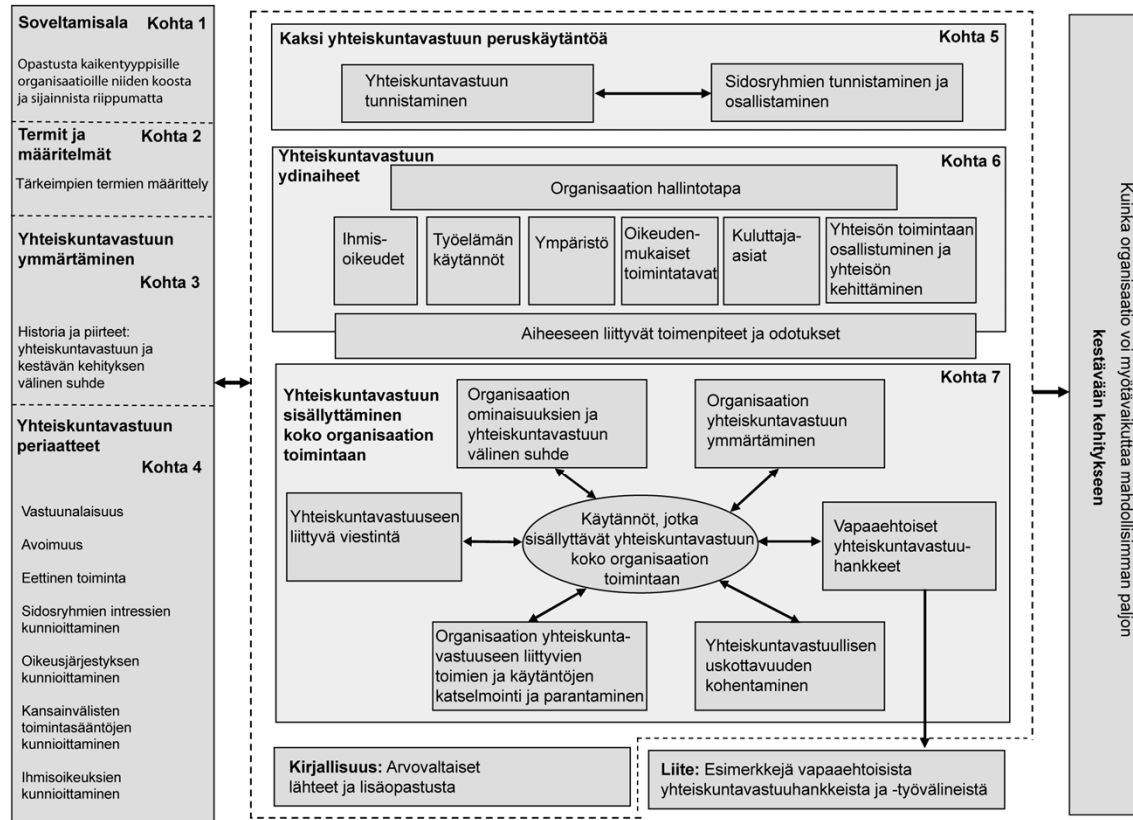
Monipuolisesti, tasapuolisesti koko maailmaa ja eri kulttuureja edustavia näkökantoja on huomioitu standardin laadinnassa.

Tuloksena koko maailman standardi!

ISO 26000 -standardin sisällysluettelo

1. Soveltamisala
2. Termit ja määritelmät
3. Yhteiskuntavastuun ymmärtäminen
4. Yhteiskuntavastuun periaatteet
5. Yhteiskuntavastuun tunnistaminen ja sidosryhmien osallistaminen
6. Opastusta yhteiskuntavastuun ydinaiheista
7. Opastusta yhteiskuntavastuun sisällyttämisestä koko organisaation toimintaan
8. Liite A Esimerkkejä vapaaehtoisista yhteiskuntavastuuhankkeista ja -työvälineistä
9. Liite B Lyhenteet
10. Kirjallisuus

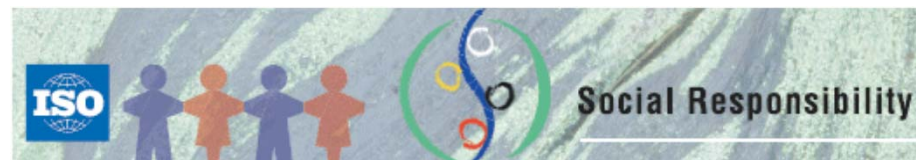
Standardin ISO 26000 yleiskatsausta kuvaava kaavio

Lähde: SFS-ISO 26000
 Kuva 1 Standardin ISO 26000 yleiskatsausta kuvaava kaavio

3. SFS-ISO 26000 -standardin sisältö

3.1 Yhteiskuntavastuun periaatteet

Yhteiskuntavastuun periaatteet

Organisaatioiden tulisi

- perustaa toimintansa standardeihin, ohjeisiin tai menettelysääntöihin, jotka ovat hyväksytyjen oikeaa ja väärää toimintaa tietyssä tilanteessa koskevien periaatteiden mukaisia, vaikka tällaiset tilanteet olisivat haastavia
- ottaa huomioon yhteiskuntien, ympäristön, lakien, kulttuurien, politiikan ja organisaatioiden erot sekä erilaiset taloudelliset olot samalla kuitenkin noudattaen kansainvälisiä toimintasääntöjä.

Yhteiskuntavastuun periaatteet ovat:

1. Vastuunalaisuus
(Accountability)
2. Avoimuus
(Transparency)
3. Eettinen toiminta
(Ethical behaviour)
4. Sidosryhmien intressien kunnioittaminen
(Respect for stakeholder interests)
5. Oikeusjärjestyksen kunnioittaminen
(Respect for the rule of law)
6. Kansainvälisten toimintasääntöjen kunnioittaminen
(Respect for international norms of behaviour)
7. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen
(Respect for human rights)

Periaatteiden tarkastelu

Vaikka yhteiskuntavastuun periaatteista ei ole olemassa kaikenkattavaa luetteloa, organisaation tulisi noudattaa standardissa kuvailtuja periaatteita. Jokaisen ydinaiheen kohdalla esitetään tämän lisäksi aihekohtaisia periaatteita.

Seuraavassa esitetään joitakin ajatuksia yhteiskuntavastuun periaatteista. Standardissa niistä tarkemmin.

1. Vastuunalaisuus

Periaatteena on, että organisaation tulisi olla vastuunalainen sen vaikutuksista yhteiskuntaan, talouteen ja ympäristöön.

Organisaatio on vastuunalainen niille, joihin sen päätökset ja toiminnot vaikuttavat, sekä koko yhteiskunnalle.

Vastuunalaisuuden taso saattaa vaihdella, mutta sen tulisi aina vastata valtuuksien määrää tai laajuutta.

Organisaation tulisi vastata:

- sen päätösten ja toimintojen vaikutuksesta yhteiskuntaan, ympäristöön ja talouteen, erityisesti merkittävistä haitallisista seurauksista
- toimenpiteistä, joilla estetään tahattomien ja ennakoimattomien haitallisten vaikutusten toistuminen.

2. Avoimuus

Periaatteena on, että organisaation päätösten ja toimintojen, jotka vaikuttavat yhteiskuntaan ja ympäristöön, tulisi olla läpinäkyviä.

Organisaation tulisi kertoa selkeästi, todenmukaisesti ja perusteellisesti järkevässä ja riittävässä laajuudessa periaatteista, päätöksistä ja toiminnoista, joista se on vastuussa, sekä niiden tunnetuista ja todennäköisistä yhteiskuntaan ja ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista.

Avoimuusperiaate ei ole ehdoton eikä se edellytä esimerkiksi omistusoikeuden suojaaman ja luottamuksellisen tiedon esittämistä.

3. Eettinen toiminta

Periaatteena on, että organisaation tulisi toimia eettisellä tavalla.

Organisaation toiminnan tulisi perustua rehellisyyteen, tasapuolisuuteen ja kunniallisuuteen. Nämä arvot tarkoittavat ihmisistä, eläimistä ja ympäristöstä huolehtimista sekä sitoutumista käsittelemään organisaation toimintojen ja päätösten vaikutusta sidosryhmien intresseihin.

Organisaation tulisi edistää aktiivisesti eettistä toimintaa eri tavoin. Tähän sisältyy keskeisten arvojen ja periaatteiden määrittäminen ja ilmoittaminen.

4. Sidosryhmien intressien kunnioittaminen

Periaatteena on, että organisaation tulisi kunnioittaa sidosryhmiensä intressejä, ottaa ne huomioon ja vastata niihin.

Vaikka organisaation päämäärät saattavat rajoittua sen omistajien, jäsenten, asiakkaiden tai osallisten intresseihin, myös muilla yksilöillä tai ryhmillä saattaa olla oikeuksia, vaateita tai erityisiä intressejä, jotka tulisi ottaa huomioon. Nämä henkilöt tai ryhmät yhdessä muodostavat organisaation sidosryhmät.

Organisaation tulisi tunnistaa sidosryhmänsä, sidosryhmien intressit ja lailliset oikeudet sekä vastata niiden ilmaisemiin huolenaiheisiin.

Huom. Sidosryhmäyhteistyön merkitys on korostunut tässä standardissa.

5. Oikeusjärjestyksen kunnioittaminen

Periaatteena on, että organisaation tulisi hyväksyä, että oikeusjärjestyksen kunnioittaminen on pakollista.

Oleellisena osana tähän sisältyy että organisaatio pitää tietonsa kaikista lakisääteisistä velvoitteista ajan tasalla ja säännöllisesti tarkistaa että se noudattaa niitä.

6. Kansainvälisten toimintasääntöjen kunnioittaminen

Periaatteena on, että organisaation tulisi kunnioittaa kansainvälisiä toimintasääntöjä ja samalla noudattaa oikeusjärjestyksen kunnioittamisen periaatetta.

Tilanteissa, joissa lainsäädäntö tai sen toteuttaminen ei takaa riittävää ympäristön tai yhteiskunnan suojausta, organisaation tulisi vähintään pyrkiä kunnioittamaan kansainvälisiä toimintasääntöjä.

Organisaation tulisi välttää joutumasta osalliseksi toisen organisaation toimintaan, joka ei ole kansainvälisten toimintasääntöjen mukaista.

7. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Periaatteena on, että organisaation tulisi kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä tunnistaa niiden tärkeys ja yleismaailmallisuus.

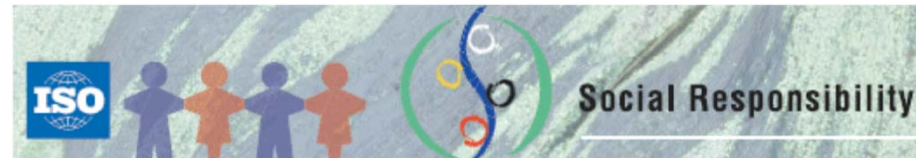
Organisaation tulisi kunnioittaa ja, jos mahdollista, edistää ihmisoikeuksia koskevissa kansainvälisissä perusasiakirjoissa esitettyjä oikeuksia.

Standardin kirjallisuus osassa mainitaan tärkeitä ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä asiakirjoja.

Ks. myös ihmisoikeuksia käsittelevää ydinaihetta.

3. SFS-ISO 26000 -standardin sisältö

3.2 Yhteiskuntavastuun ydinaiheet ja kysymykset

Yhteiskuntavastuun ydinaiheet (1/2)

Jotta organisaatio voi määritellä yhteiskuntavastuunsa laajuuden, tunnistaa olennaiset kysymykset ja asettaa asiat tärkeysjärjestykseen, sen tulisi käsitellä ydinaiheita.

- Jokainen ydinaihe sisältää joukon keskeisiä asioita ns. yhteiskuntavastuukysymyksiä.
- Ydinaiheisiin liittyy toimenpiteitä ja odotuksia.
- Ydinaiheisiin ja yhteiskuntavastuukysymyksiin liittyvien toimenpiteiden tulisi perustua yhteiskuntavastuun periaatteisiin ja käytäntöihin.

Yhteiskuntavastuun ydinaiheet (2/2)

- Ydinaiheita tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti.
- Yksittäiseen yhteiskuntavastuukysymykseen kohdistetut erilliset parannukset eivät saisi vaikuttaa haitallisesti muihin kysymyksiin.

Seuraavassa luetellaan ydinaiheet ja ydinaiheiden kysymykset sekä annetaan esimerkkejä siitä, mistä ydinaiheiden käsittelemisen voi alkaa. Esimerkit eivät sellaisenaan sisälly standardiin.

Yhteiskuntavastuun ydinaiheet ovat: (core subjects)

1. Organisaation hallintotapa
(Organizational governance)
2. Ihmisoikeudet
(Human rights)
3. Työelämän käytännöt
(Labour practices)
4. Ympäristö
(The Environment)
5. Oikeudenmukaiset toimintatavat
(Fair operating practices)
6. Kuluttaja-asiat
(Consumer issues)
7. Yhteisön toimintaan osallistuminen ja yhteisön kehittäminen
(Community involvement and development)

Ydinaiheiden tarkastelun kokonaisvaltainen lähestymistapa

1. Organisaation hallintotapa

Organisaation hallintotapa on järjestelmä, jonka avulla organisaatiossa tehdään ja toteutetaan päätöksiä pyrittäessä organisaation päämääriin.

Hallintotapa on organisaation päätöksenteon perusta.

Hallintotavan tulisi perustua yhteiskuntavastuun periaatteiden sisällyttämiseen päätöksentekoon ja päätösten toteuttamiseen.

Johtajuus on ratkaisevaa organisaation hallintotavan tehokkuuden kannalta.

2. Ihmisoikeudet

Ihmisoikeuskysymykset:

- 1 Huolellisuusvelvoite (Due Diligence)
- 2 Ihmisoikeuksiin liittyvät riskitilanteet
- 3 Osallisuuden välttäminen
- 4 Valitusten ratkaiseminen
- 5 Syrjintä ja heikossa asemassa olevat väestöryhmät
- 6 Kansalaisyhteiskunnat ja poliittiset oikeudet
- 7 Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet
- 8 Perusperiaatteet ja perusoikeudet työssä

Tästä voi alkaa:

Järjestetään syrjinnän vastaista koulutusta. Laaditaan syrjinnän vastainen politiikka. Raportoidaan henkilöstön ikä- ja sukupuolijakauma. Onko työntekijöitä, joilla on muu kuin kotimainen tausta, kuinka paljon? Luodaanko vammaisille työmahdollisuuksia?

3. Työelämän käytännöt

Työelämän käytäntöjen kysymykset:

- 1 Työllisyys ja työsuhteet
- 2 Työehdot ja sosiaalinen turvallisuus
- 3 Yhteiskunnallinen vuoropuhelu
- 4 Terveys ja turvallisuus työssä
- 5 Inhimillinen kehitys ja koulutus työpaikalla

Tästä voi alkaa:

Kehitetään ja parannetaan työterveys- ja työturvallisuuskäytäntöjä. Seurataan ja arvioidaan onnettomuuksien ja läheltä-piti -tilanteiden määrää. Kehitetään työssä jaksamisen ohjelmia.

4. Ympäristö

Ympäristökysymykset:

- 1 Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen
- 2 Kestävä resurssien käyttö
- 3 Ilmastonmuutoksen lieventäminen ja siihen sopeutuminen
- 4 Ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja luonnonvaraisten elinympäristöjen ennallistaminen

Tästä voi alkaa:

Seurataan jätemäärään syntyä esim. fraktioittain. Mietitään miten jätemäärää voidaan vähentää. Mitataan sähkön käyttöä. Mitataan veden käyttöä. Kehitetään ohjelmia resurssien käyttömäärän pienentämiseen.

5. Oikeudenmukaiset toimintatavat

Oikeudenmukaisten toimintatapojen kysymykset:

- 1 Korruption ehkäisy
- 2 Vastuullinen poliittinen osallistuminen
- 3 Oikeudenmukainen kilpailu
- 4 Yhteiskuntavastuun edistäminen arvoketjussa
- 5 Omistusoikeuksien kunnioittaminen

Tästä voi alkaa:

Kehitetään korruption vastainen politiikka. Päätetään miten arvokkaita lahjoja voi vastaanottaa ja antaa. Päätetään mitä organisaatioita voidaan tukea ja miten? Noudatetaanko tekijänoikeuksia vai ei?

6. Kuluttaja-asiat

Kuluttajakysymykset:

- 1 Asiallinen ja hyvän tavan mukainen markkinointi, todenmukainen ja puolueeton tieto ja kohtuulliset sopimuskäytännöt
- 2 Kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojaaminen
- 3 Kestävä kulutus
- 4 Kuluttajapalvelu, asiakastuki ja valitusten ja riitojen ratkaisu
- 5 Asiakastietojen suojaaminen ja yksityisyys
- 6 Välttämättömien palvelujen saavutettavuus
- 7 Kuluttajatieto ja tietoisuus

Tästä voi alkaa:

Tuotetietojen tarkastaminen: Saako kuluttaja tarpeeksi tietoa tuotteistamme?
Opastammeko selkeästi kuluttajia tuotteen kestävässä käytössä?

7. Yhteisön toimintaan osallistuminen ja yhteisön kehittäminen

Keskeiset kysymykset:

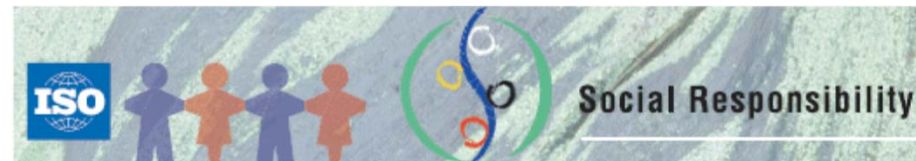
- 1 Yhteisön toimintaan osallistuminen
- 2 Koulutus ja kulttuuri
- 3 Työpaikkojen luominen ja valmiuksien kehittäminen
- 4 Teknologian kehittäminen ja saavutettavuus
- 5 Vaurauden ja toimeentulon luominen
- 6 Terveys
- 7 Yhteiskunnallinen sijoittaminen

Tästä voi alkaa:

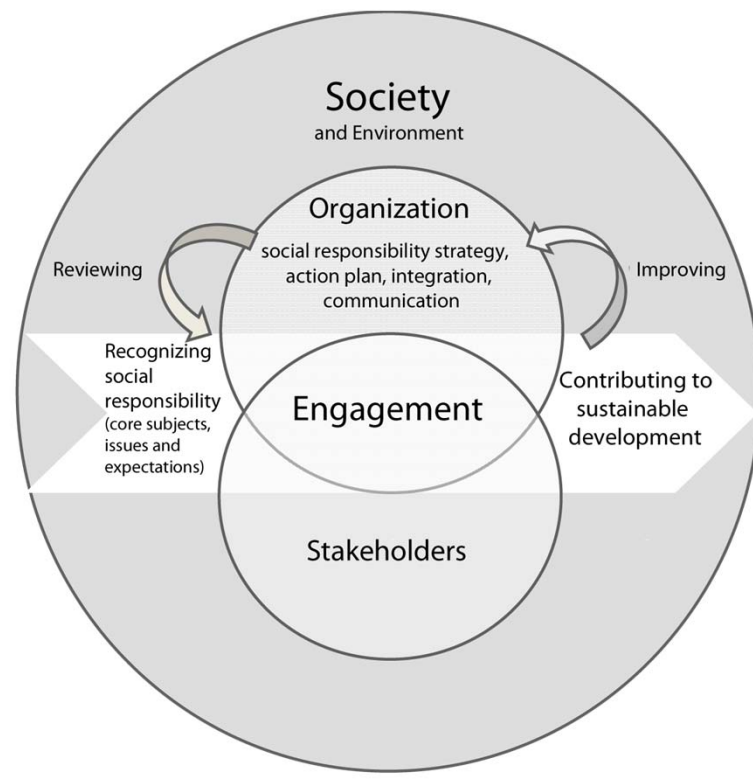
Organisaatio tekee yhteistyötä valitun oppilaitoksen kanssa tarjoamalla harjoittelupaikkoja, tutkimusyhteistyötä ja kutsumalla opiskelijoita vierailulle. Organisaatio tukee kestäväällä tavalla lastenkotia.

3. SFS-ISO 26000 -standardin sisältö

3.3 Yhteiskuntavastuun sisällyttäminen organisaatioon

Organisaation, sen sidosryhmien ja yhteiskunnan väliset suhteet

Lähde: SFS-ISO 26000
Kuva 4 Yhteiskuntavastuun sisällyttäminen koko organisaation toimintaan

Opastusta yhteiskuntavastuun sisällyttämisestä organisaatioon

- Jokaisen organisaation on itse valittava painopisteensä ja toimintatapansa.
- Systemaattinen lähestymistapa ja huolellinen dokumentointi helpottaa pitkäjänteistä työtä.
- Organisaatio voi liittää yhteiskuntavastuun osaksi organisaation toimintaperiaatteita, organisaatiokulttuuria, strategioita ja toimintaa.
- Tämä standardi ei ole hallintajärjestelmästandardi, mutta organisaatio voi integroida yhteiskuntavastuutyön olemassa olevaan johtamisjärjestelmään.

Käytännön askelia (1/5)

Organisaatio:

- Perehtyy yhteiskuntavastuun taustaan ja sen suhteeseen kestäväan kehitykseen.
- Määrittää, miten sen tärkeimmät piirteet kytkeytyvät yhteiskuntavastuuseen.
- Tutustuu yhteiskuntavastuun periaatteisiin, sitoutuu niihin, päättää miten periaatteita noudattaa.

Käytännön askelia (2/5)

- Noudattaa yhteiskuntavastuun peruskäytäntöjä:
 - yhteiskuntavastuun tunnistaminen organisaation vaikutuspiirissä. Miten laajalti vastuu ulottuu?
 - sidosryhmien tunnistaminen ja osallistaminen. Mitkä ovat tärkeimmät sidosryhmät ja miten heidän tarpeensa ja huolensa pystytään huomioimaan?
- Noudattaa huolellisuusvelvoitetta joka on kattava, ennakoiva prosessi, jolla tunnistetaan organisaation päätösten ja toimintojen todelliset ja mahdolliset haitalliset vaikutukset yhteiskuntaan, ympäristöön ja talouteen tavoitteena välttää ja lieventää kyseisiä vaikutuksia.

Käytännön askelia (3/5)

- Tutustuu yhteiskuntavastuun ydinaiheisiin. Kaikki ydinaiheet ovat oleellisia jokaiselle organisaatiolle.
- Tutustuu ydinaiheiden kysymyksiin (keskeisiin asioihin) ja päättää mitkä niistä ovat organisaation kannalta olennaisia ja merkittäviä. Tässä huomioidaan mm. sidosryhmien tarpeet ja näkemykset.
- Asetta yhteiskuntavastuun kysymykset tärkeysjärjestykseen.
- Määrittää mitä toimenpiteitä ja odotuksia liittyvät ydinaiheiden kysymyksiin.

Käytännön askelia (4/5)

- Tekee suunnitelman jonka mukaan organisaatio askel askeleelta soveltaa yhteiskuntavastuun sisällyttämisen työvaiheita oman aikataulunsa mukaisesti.
- Ryhtyy tuumasta toimeen.
- Mietti miten yhteiskuntavastuun tietoisuutta lisätään ja pätevyyttä kehitetään esimerkiksi koulutuksen avulla.
- Viestii yhteiskuntavastuutyöstään esimerkiksi vuosi- tai vastuullisuusraportissa.

Käytännön askelia (5/5)

- Suunnittelee yhteiskuntavastuun uskottavuuden kohentamista, esimerkiksi sidosryhmien vuoropuhelun avulla tai osallistumalla erilaisiin sertifiointijärjestelmiin.
- Seuraa yhteiskuntavastuuseen liittyvää toimintaansa.
- Tarkastelee säännöllisten katselmusten perusteella tai muuten sopivin väliajoin, miten se voisi parantaa yhteiskuntavastuullisen toimintansa tasoa.

ISO 26000 -standardi referenssinä

Standardin käyttöön voi viitata esimerkiksi vastuuraportissa tai nettisivuilla. On muistettava että standardi on suositusluonteinen eikä sisällä vaatimuksia.

ISO suosittelee seuraavia vaihtoehtoja:

“Organization” recognizes ISO 26000 as a reference document that provides guidance on social responsibility.

ja/tai

“Organization” has used ISO 26000 as a guide to integrate social responsibility into our values and practices.

Esimerkkejä standardin ensimmäisistä käyttäjistä

EU komissio on päättänyt huomioida ISO 26000 standardia omassa toiminnassaan

“The Commission intends to: ... and take account of the ISO 26000 Guidance Standard on Social Responsibility in its own operations.”

A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility, 25.10.2011

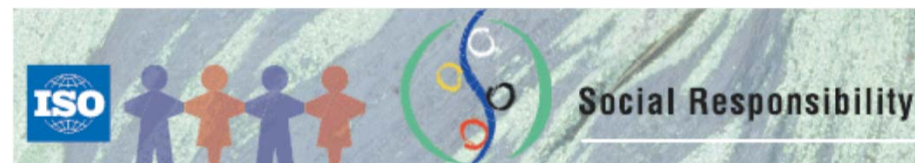
Yritykset huomioivat standardin

Esimerkkejä ensimmäisistä yrityksistä, jotka huomioivat ISO 26000 -standardin:

- Danfoss, *Communication on Progress 2010*
- Danisco, *Sustainability Report 2010/2011*
- Ecopetrol ja Sodimac, *Latin American companies pioneer ISO 26000 implementation*
http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/management_and_leadership_standards/social_responsibility/sr_news-and-articles/sr_latin-american_implementation.htm
- France Telecom Orange, *2010 CSR Report*
- Hertz, Sweden, *Sustainability Report 2010*,
- Lego, *Progress Report 2010*
- Showka Denco, *CSR Report 2011*
- Toshiba, *CSR Report 2010, CSR Report 2011*
- Toyota, *Sustainability Report 2011*

Huom. Esimerkit ovat satunnaisesti valittuja.

4. Lisätietoja

Standardin liite: Vapaaehtoiset hankkeet

Liitteessä A luetellaan vapaaehtoisia yhteiskuntavastuuhankkeita ja työvälineitä.

- Hankkeet ovat monialaisia tai toimialakohtaisia.
- Liitteen tavoitteena on antaa esimerkkejä käytössä olevista hankkeista ja työvälineistä, jotka saattavat tarjota lisäopastusta yhteiskuntavastuun ydinaiheista ja toimintaan yhdistämisen periaatteista.
- Luettelo ei ole kattava.

Standardin kirjallisuusluettelo

Kirjallisuusluettelo sisältää viittauksia yhteiskuntavastuun osa-alueiden asiakirjoihin mm.

- standardeihin, lähinnä ympäristöalan standardeihin
- ILO:n (International Labour Organization) dokumentteihin
- OECD:n dokumentteihin
- YK:n dokumentteihin.

Tietoa ISO 26000 -standardista

SFS, Yhteiskuntavastuu

- SFS-ISO 26000 Yhteiskuntavastuuopas, esite standardista, <http://www.sfs.fi/files/yhteiskuntavastuuesite.pdf>
- Oppilaitosporttaali yhteiskuntavastuusta http://www.sfsedu.fi/www/fi/hallinta-ja_laatuja_rjestelmat/yhteiskuntavastuu/index.php

ISO, Social Responsibility

http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/management_standards/social_responsibility.htm

- Resources, mm. brosyrejä ja muuta tietoa http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/management_and_leadership_standards/social_responsibility/sr_resources.htm
- Background and archives, tutkimukseen soveltuvaa materiaalia http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/management_and_leadership_standards/social_responsibility/sr_background_archives.htm

Hyödyllistä luettavaa

- An Introduction to Linkages between UN Global Compact Principles and ISO 26000 Core Subjects
http://www.unglobalcompact.org/docs/news_events/8.1/UNGC_ISO_Final.pdf
- GRI and ISO 26000: How to use the GRI Guidelines in conjunction with ISO 26000
http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/E5A54FE2-A056-4EF9-BC1C-32B77F40ED34/0/ISOGRIRreport_FINAL.pdf
- ISO 26000 Guidance for Social Responsibility and the Earth Charter
<http://www.earthcharterinaction.org/invent/images/uploads/ISO%2026000%20and%20EC%202011.pdf>

Today, I have a dream

<http://www.youtube.com/watch?v=IJUm3JqF-Ro>

Sustainability is possible

ISO 26000

